

Velünk élő bauxitbeton

Budapesten, főleg az I., II., XI-XIV. kerületekben körülbelül 1500 épület van még, amely bauxitbetont tartalmaz. Kell-e tartani ettől a már nem használt, de velünk élő építőanyagtól?

Reuss Anna

A huszadik század derekán épült, kényelmes polgári lakások egy részénél számítani lehet a bauxitbeton jelenlétére. Az ingatlanpiac a kelleténél érzékenyebb a bauxitbetonra, pedig a jó gazda gondosságával kezelt bauxitbetonos lakásokat még az unokáik is örömmel használhatják.

A bauxitbeton szilárdságvesztése már lejátszódott, de célszerű feltárni az eddig még nem viz-

gált teherhordó szerkezeteket is. A bauxitcement nagyon gyorsan megkötött, megszilárdult, ami hűvös időben volt nagy előny. Drágább volt, mint a portlandcement, ezért nem minden korabeli vasbeton szerkezet készült bauxitbetonból. Magyarországon 1928-tól gyártották. A termelését 1942-ben lecsökkentették, 1949-ben megszüntették. Elsősorban a helyszínen készített, teherhordó vasbeton szerkezetekhez használták. Pillérek, gerendák, födémelek, lépcsők, erkélylemezek épültek belőle. Esetenként az alapokat is bauxitbetonnal öntötték ki, előregyártott szerkezetekhez is felhasználták.

A bauxitbeton kezdő szilárdságára és a későbbi átkristályosodás során elszenvedett szilárdságvesztésére kihatott a cementadagolás, a keverővíz mennyisége, a beton tömörítése és utókezelése, a betonszerkezet méretei és az időjárás. A készítés után mintegy 25-30 év alatt a bauxitcement kémiai átalakulása és a betonszilárdság vesztése túlnyomó részt lejátszódott. ➤

Velünk élő bauxitbeton

► A leromlott épületrészeket még az 1970-es években megerősítették, lebontották. A meggyengült (megvésett, túlterhelt) szerkezeti elemek megerősítésére többnyire ma is van lehetőség, statikus tervező közreműködésével.

A bauxitbetont tartalmazó épületek címjegyzéke nyilvános. Az országos bauxitbeton adattárat az Építészeti Minőségellenőrző Innovációs Kht. kezeli. A bauxitbeton szerkezeteket tartalmazó épületek címjegyzéke az ÉMI honlapján kereshető (www.emi.hu ; Émino adatbázisok). Az újonnan feltárt bauxitbeton szerkezetek bejelentési kötelezettség alá esnek. (Az irattárba került szakvélemények adataiban lehetnek eltérések az utcanevekben, az épület szintjeinek számában, elnevezésében. Az épületszerkezetekről sem mindig teljesek az adatok.)

A bauxitbeton-szerkezeteket óvni kell a tartós nedvesedéstől (több hónapig elhúzódó, vagy ismétlődő beázásoktól), valamint a rendkívüli hő- és vegyi hatásoktól. Az épület terhelési állapotát érintő, vagy a teherhordó szerkezeti elemekre kiható átalakítás előtt javasolt az ÉMI Kht. jóváhagyását kikérni. Ilyen átalakítás a tetőtér beépítése, vagy az épület használatának megváltoztatása. Célszerű, ha még a tervezés megkezdése előtt a statikusok kikérik az adatokat az ÉMI irattárából. A felújítási munkákat át kell gondolni a bauxitbeton-vizsgálat szempontjaiból is. A homlokzati pilléreket, lehetőség szerint az erkély- és

Bauxitbeton felhasználásával készült épület Fotó: Bánhalmi János

függőfolyosó lemezeket a festés előtt soron kívül meg kell vizsgálni. A közmű-alapvezetékek javításakor érdemes megejteni az alapok anyagazonosító vizsgálatát. Célszerű, ha a tulajdonosok a műszeres vizsgálat után festetnek, tapétáznak.

A bauxitbeton az egészségre nem ártalmas, nem ismert semmilyen egészségügyi károsító hatását nem ismerjük. Az ilyen ingatlanok eladásánál a vevők bizalmát növeli a jól dokumentált műszeres vizsgálati szakvélemény, amely még nem lépte túl

az érvényességi időtartamát. A lakás forgalmi értékében becsülhető rész az időszakos bauxitbeton vizsgálatok költsége, és a vizsgálati helyek (vakolat, festés) helyreállítása. Pontosan nem számszerűsíthető a bauxitbeton tartószerkezeti szerepének, szilárdsági kategóriájának hatása. Feltehető, hogy a hasonló korú, portlandcement betonos ingatlanokhoz képest az értékcsökkenés aránya a vétel és az eladás között hasonló műszaki állapot mellett változatlan.